

Споразумение за изпълнение на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“

Във връзка с Програмно споразумение между Комитета на Финансовия механизъм и Националното координационно звено за финансирането на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, подписано на 10.04.2018 г.

Днес, 10.07.2018 г. в гр. София, между:

Директора на дирекция „Централно координационно звено“ в администрацията на Министерския съвет, в качеството му на ръководител на Националното координационно звено (НКЗ) по Финансовия механизъм на ЕИП (ФМ на ЕИП) 2014-2021, с адрес: гр. София 1594, бул. „Александър Дондуков“ № 1, от една страна,

и

Министерство на околната среда и водите на Република България – програмен оператор по програма „Околна среда и климатични промени“ с адрес: гр. София 1000, бул. „Мария Луиза“ № 22, представлявано от директора на дирекция „Координация по въпросите на ЕС и международно сътрудничество“, в качеството му на Ръководител на Програмния оператор, от друга страна

се сключи настоящото споразумение за изпълнение на програма:

Член 1 – Предмет на споразумението

- 1.1. Настоящото споразумение се сключва на основание на Програмно споразумение между Комитета на Финансовия механизъм и Националното координационно звено за финансирането на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, като има за цел да определи условията и правилата за изпълнение на програмата, както и правата и задълженията на страните.
- 1.2. С настоящото споразумение НКЗ възлага изпълнението на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, а Програмният оператор се задължава да изпълни програмата при спазване на условията на програмното споразумение и представляващите неразделна част от него приложения.

Член 2 – Нормативна рамка за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ

- 2.1. Следните документи установяват нормативната рамка за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по настоящето споразумение:
 - 2.1.1. Протокол 38 В към Споразумението между Европейския съюз, Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия относно Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021;
 - 2.1.2. Регламентът относно изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021, приет от Комитета на Финансовия механизъм съгласно чл. 10. 5 от Протокол 38В към Споразумението между Европейския съюз, Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия относно Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г., наричан по-долу Регламента;

- 2.1.3. Меморандумът за разбирателство относно изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. между Република България и Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия 2014-2021 г., наричан по-долу Меморандума;
- 2.1.4. Програмното споразумение между Комитета на Финансовия механизъм и Националното координационно звено на Република България за финансиране на програмата „Опазване на околната среда и климатични промени“ и приложенията към него;
- 2.1.5. Други правила и указания, приети от Комитета на Финансовия механизъм, в съответствие с Регламента;
- 2.1.6. Системите за управление и контрол на изпълнението на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г. на национално ниво.
- 2.2. С подписване на настоящото споразумение Програмният оператор декларира, че е запознат със съдържанието на посочените по-горе документи и приема произтичащите от тях условия за изпълнение на програмата. Всяко действие или бездействие на страна по това споразумение, което е несъвместимо с нормативната рамка, се счита за нарушение на споразумението за изпълнение.
- 2.3. При наличие на несъответствие между настоящото споразумение за изпълнение на програмата и Регламента или програмното споразумение с предимство се прилагат съответно Регламента и програмното споразумение.

Член 3 – Размер на безвъзмездната финансова помощ

- 3.1. Допустимите разходи по програмата, максималният размер на безвъзмездната финансова помощ от Финансовия механизъм на ЕИП и процентното съотношение на безвъзмездна финансова помощ, както и разпределението на разходите по бюджетни линии са посочени в Анекс I към Програмното споразумение.
- 3.2. Програмният оператор има право на авансово плащане съгласно Анекс I.
- 3.3. Разходите за управление на програмата, извършени от програмния оператор, не могат да надвишават сумата, посочена в Анекс I към Програмното споразумение.

Член 4 – Допустимост на разходите

- 4.1. Безвъзмездната финансова помощ се предоставя за покриване на разходи по програмата, които отговарят на правилата за допустимост, посочени в чл. 8.1 от Регламента, както следва:
 - 4.1.1. Разходи за управление на програмата, направени от програмния оператор в съответствие с чл. 8.10 от Регламента;
 - 4.1.2. Плащания по проекти в рамките на програмата в съответствие с Регламента, програмното споразумение и договорите по конкретните проекти.
- 4.2. Допустими разходи по проектите са разходи, които са извършени действително от бенефициента или проектните партньори, съответстват на критериите съгласно чл. 8.2 от Регламента и попадат в категориите и покриват условията за директни допустими разходи съгласно чл. 8.3 от Регламента, за стандартни размери на единични разходи съгласно чл. 8.4 от Регламента или за непреки разходи по чл. 8.5 от Регламента.

- 4.3. Разходите, извършени от Програмния оператор, бенефициентите и проектните партньори се доказват с издадени фактури или други разходооправдателни документи с еквивалентна доказателствена сила съгласно чл. 8.12 от Регламента.
- 4.4. Период на допустимост на разходите:
- 4.4.1. Периодът на допустимост на разходите по програмата е посочен в Анекс I на програмното споразумение, като крайният срок на допустимост на разходите по програмата е до 31.12.2024 г.
- 4.4.2. Началната дата на допустимост на разходите по проектите се определя в договора за изпълнение на съответния проект в съответствие с чл. 8.13 от Регламента. Началната дата на допустимост на разходите по предварително дефинираните проекти е не по-рано от датата, на която Националното координационно звено уведоми Комитета на Финансовия механизъм за позитивната оценка на предварително дефинираните проекти от програмния оператор или за извършена външна оценка в съответствие с чл. 6.5.3 от Регламента. Срокът за това уведомление следва да бъде не по-дълъг от 7 дни от датата на получаване на известие в НКЗ от ПО за приключилата оценка.
- 4.4.3. Крайната дата на допустимост на разходите по проектите се определя от Програмния оператор в решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като същата трябва да бъде до една година от планираното завършване на проекта, но не по-късно от 30.04.2024 г.
- 4.4.4. Разходите се признават за извършени, ако са фактурирани, изплатени и съответните стоки/услуги/строителство са доставени/извършени в рамките на периода на допустимост. По изключение, разходи, които са фактурирани през последния месец на допустимост на разходите по проекта, се считат за извършени в рамките на периода за допустимост, ако е извършено плащане в рамките на 30-дневен срок, считано от датата, на която изтича срокът на допустимост на разходите.
- 4.5. В случай, че са извършени разходи в нарушение на чл. 11 от настоящото споразумение относно промяна на програмата, те се считат за недопустими.

Член 5 – Задължения на страните

- 5.1. Задължения на Програмния оператор:
- 5.1.1. Да спазва разпоредбите на Регламента и по-специално чл. 3.3 и чл. 5.6, уреждащи задълженията на програмния оператор, разпоредбите на програмното споразумение и на приложенията към него, споразумението за изпълнение на програмата, както и съответните изисквания на действащото национално законодателство, както и законодателството на ЕС;
- 5.1.2. Да осигури изпълнението на програмата в съответствие с нейната цел, резултати, продукти, индикатори и заложили целеви стойности, както и всички условия, посочени в настоящото споразумение за изпълнение на програмата и в програмното споразумение;
- 5.1.3. Да уведомява НКЗ относно всички обстоятелства, които биха имали ефект върху изпълнението на програмното споразумение;

- 5.1.4. Да осигури високо ниво на прозрачност и отчетност, както и спазване на принципите на добро управление, зачитане на основните човешки права, устойчиво развитие и нулева толерантност към корупционни практики;
- 5.1.5. Да представи на НКЗ и на Сертифициращия орган детайлно описание на системите си за управление и контрол в шестмесечен срок от одобрението на програмата от Комитета на Финансовия механизъм. Детайлното описание включва задължително следната основна информация: организационна структура и функции на Програмния оператор, вкл. делегиране на функции, процедури за подбор и оценка на проектни предложения, вкл. процедура за подбор и оценка на проекти по малка грантова схема и за оценка на предварително дефинирани проекти, допустимост на разходите, сключване на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициентите и изменения на договорите, процедури по предварителен и/или последващ контрол на избора на изпълнители, верификация, плащания, вкл. прогнози и лимити, система за предотвратяване, докладване и коригиране на нередности, създаване на одитна пътека за всички дейности, финансирани по програмата, счетоводна отчетност, докладване, вкл. предоставяне на информация от ПО към НКЗ, Сертифициращия орган и Одитния орган и докладване от бенефициентите към ПО, мониторинг на ниво програма, процедура по промяна на програмата, информация и публичност, съхранение и архивиране на документацията, използване на информационна система (ИСУН 2020) за целите на кандидатстване, оценка и отчитане на разходите по проектите и процедура за промяна на СУК;
- 5.1.6. При извършване на промени в СУК Програмния оператор следва да информира НКЗ и Сертифициращия орган в 14-дневен срок;
- 5.1.7. Да проведе процедури по подбор на проектни предложения в съответствие с Раздел 7 от Регламента и Анекс II – Оперативни правила на Програмното споразумение, както и всички поети ангажменти и договорености, постигнати с Комитета на Финансовия механизъм в процеса на подготовката на програмното споразумение, в съответствие с разпоредбите на чл. 1.4 от Програмното споразумение. По отношение на въпроси, които не са изрично уредени в горепосочените документи, в сила е приложимото национално законодателство. Подаването на проектни предложения и оценителният процес се извършват в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН 2020). Ако не е налице пълна техническа възможност на съответните модули на ИСУН 2020, подаването на проектните предложения и тяхната оценка се извършва на хартиен носител. Допустимите кандидати и партньори са посочени в чл. 7.2 от Регламента, като ограничения могат да бъдат въведени само в случаите, когато това е посочено изрично в Анекс II Оперативни правила;
- 5.1.8. Да проведе оценка на предварително дефинираните проекти, посочени в Анекс II-Оперативни правила, в съответствие с чл. 6.5 от Регламента и Програмното споразумение, като в случай, че в Анекс I се изисква външна оценка същата следва да бъде извършена от външна организация, която е независима и несвързана с Програмния оператор. Програмният оператор следва да информира Националното координационно звено за взетите решения;
- 5.1.9. Да създаде организационна структура, която гарантира независимост и функционално разделение на структурите, отговорни за верификацията на плащанията от другите структури, отговорни за изпълнение на програмата. В

- случаите, в които структура в рамките на администрацията на ПО изпълнява и предварително дефинирани проекти по програмата, ПО следва да осигури функционално разделение на функциите на отдела, отговарящ за верификацията от другите отдели, отговорни за изпълнението на предварително дефинираните проекти с цел избягване на конфликт на интереси. В случай, че в Анекс I е включено условие за външна верификация, Програмният оператор следва да сключи договор с външен и независим верификатор и да уведоми НКЗ;
- 5.1.10. При оценката на проектните предложения и изпълнението на програмата Програмният оператор следва да предприеме всички необходими мерки за предотвратяване на конфликт на интереси съгласно чл. 7.5 от Регламента. При установяване на ситуация, която води до конфликт на интереси, Програмният оператор следва да уведоми незабавно Националното координационно звено;
 - 5.1.11. За всеки одобрен проект да сключи договор със съответния бенефициент. Съдържанието на договора следва да съответства на чл. 7.6 от Регламента, като урежда правилата и условията за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, както и правата и задълженията на страните. Форматът на договор се изготвя от Националното координационно звено в съответствие с изискванията на Регламента. Сключените договори следва да гарантират устойчивост на резултатите от проектите;
 - 5.1.12. Да осъществява предварителен контрол и/или последващ контрол върху обществените поръчки по отношение на одобрените проектни предложения;
 - 5.1.13. Да предоставя годишен доклад и друга информация, свързана с изпълнението на програмата при поискване от НКЗ, Сертифициращия орган, Одитния орган, Офиса на ФМ или страните-донори. Програмният оператор следва да гарантира, че информацията, предоставена на НКЗ или на други заинтересовани страни, е изчерпателна и вярна;
 - 5.1.14. Да осъществява редовен мониторинг на проектите, одобрени за изпълнение в рамките на програмата, с цел удостоверяване на степента на постигане на заложените индикатори и на приноса им към постигане на целите на програмата;
 - 5.1.15. Да осигури верифициране на извършените разходи по програмата, като извършва плащания към крайните бенефициенти в срока, посочен в Анекс 2 към програмното споразумение. При отчитането на разходите на проектно ниво следва да се използва ИСУН 2020;
 - 5.1.16. Да информира НКЗ за обстоятелствата, които застрашават или може да застрашат успешното изпълнение на програмата;
 - 5.1.17. Да предприема необходимите мерки и да въведе надеждни контролни механизми за предотвратяване, установяване, докладване на нередности и коригиране на въздействието на нередностите при изпълнението на програмата и при изпълнение на конкретните проекти от страна на бенефициентите, вкл. мерки за финансови корекции и възстановяване на неправомерно изразходвани средства, съгласно Раздел 12 от Регламента;
 - 5.1.18. Да поддържа адекватна счетоводна отчетност по отношение на програмата, като гарантира, че бенефициентите поддържат отделно счетоводна система по отношение на всички разходи, свързани с изпълнението на проектите в съответствие с националните счетоводни правила;

- 5.1.19. Да изпълнява и допълнителни указания на Сертифициращия орган, свързани с финансовото управление и контрол на програмата;
- 5.1.20. Програмният оператор е длъжен да спазва действащите разпоредби за държавните помощи на българското и европейско законодателство, а именно - Закона за държавните помощи, Правилник за прилагане на Закона за държавните помощи, членове 106 – 108 от Договора за функциониране на ЕС и вторичното законодателство (acquis) на ЕС в областта на държавните помощи, като съгласува предоставянето на БФП с Министерството на финансите. Програмният оператор изпълнява функциите на администратор на помощ по смисъла на Закона за държавните помощи. Програмният оператор следва да поддържа писмено описание на всички извършени оценки относно съответствие с държавните помощи, в частност решенията за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и за определяне на размера на безвъзмездната финансова помощ, като документите се представят на Комитета на Финансовия механизъм и на НКЗ при поискване;
- 5.1.21. В случай на решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, възстановяването се извършва по реда на Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи. Решението на ЕК подлежи на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК).
- 5.2. Задължения на НКЗ:
- 5.2.1. Да информира своевременно Програмният оператор за възникнали промени в изискванията на Офиса на ФМ/страните-донори по отношение на отделните аспекти и/или етапи от изпълнението на ФМ на ЕИП и програмата;
- 5.2.2. Да оказва съдействие на Програмния оператор при необходимост от консултиране с Офиса на ФМ по възникнали специфични въпроси, свързани с изпълнението на програмата;
- 5.2.3. Да подготвя и представя методически указания и методологическо ръководство относно изпълнението на програмата;
- 5.2.4. Да извършва мониторинг на програмно ниво, който има за цел да верифицира постигнатия напредък по програмата по отношение на определените цели и резултати въз основа на одобрените индикатори;
- 5.2.5. Да поддържа актуална информацията за програмата, публикувана на Единния информационен портал за финансовите механизми;
- 5.2.6. Да оказва съдействие при необходимост относно кандидатстването с проектни предложения, оценяването и отчитането в ИСУН 2020.

Член 6 – Партньорство на ниво програма и на ниво проект

- 6.1. Настоящата програма се изпълнява в сътрудничество с Норвежката агенция по околна среда с цел да бъде насърчен обмен на опит и добри практики.
- 6.2. Програмният оператор следва да създаде Комитет за сътрудничество, състоящ се от представители на програмния оператор и на партньорите от страните-донори и международните партниращи организации. Като наблюдатели следва да бъдат поканени Комитета на Финансовия механизъм, Норвежкото посолство в Румъния, Националното координационно звено и партньорите от страните-донори, в случаите, в които са потвърдили, че ще участват като наблюдатели.

- 6.3. Комитетът за сътрудничество предоставя съвети относно подготовката и изпълнението на програмата съгласно чл. 4.4 от Регламента.
- 6.4. Програмният оператор следва да насърчава и подкрепя създаването на партньорства с представители на страните-донори, като в процеса на оценка на проектите е необходимо да бъде представен проект на партньорско споразумение или писмо за намерения. Програмният оператор следва да гарантира, че партньорското споразумение е в съответствие с разпоредбите на чл. 7.7 от Регламента. Споразумението трябва да бъде на английски език.
- 6.5. Разходите, извършени от партньор по проекта, са обект на същите правила и ограничения, които важат и за разходите, извършени от бенефициента по проекта.

Член 7 – Фонд за двустранни отношения

- 7.1. В съответствие с Меморандума за разбирателство по НФМ 2014 – 2021 г. Националното координационно звено предоставя на програмния оператор средства в размер на 100 000 евро за подкрепа на създаване на двустранни партньорства, и насърчаване на двустранни инициативи. Програмният оператор може да изпрати обосновано искане до ръководителя на НКЗ за предоставяне на допълнителна сума от Фонда за двустранни отношения след изразходване на предвидените в Меморандума за разбирателство средства за програмата.
- 7.2. Програмният оператор има право на извънредно авансово плащане в размер до 50 000 евро в съответствие с разпоредбите на чл. 4.6.4 от Регламента за изпълнение на дейности, свързани с двустранно сътрудничество на етапа на подготовка на програмното споразумение, след представяне на искане (по образец) със съответна обосновка.
- 7.3. Програмният оператор изготвя и представя на НКЗ междинни финансови отчети на английски език на шестмесечен период, в следните срокове:
 - до 30 януари за разходи, извършени по двустранния фонд в периода 1 юли – 31 декември на предишната календарна година и
 - до 30 юли за разходи, извършени по двустранния фонд в периода 1 януари – 30 юни на текущата година.
- 7.4. Междинните отчети и финалният отчет трябва да съдържат техническа и финансова част, като във финансовата част се включват разходите, извършени от ПО през отчетния период съгласно т. 7.3. В техническата част се включва описание на дейностите/инициативите, които са изпълнени от допустимите бенефициенти и са свързани с докладваните разходи.
- 7.5. НКЗ верифицира разходите на ПО, извършени в качеството му на бенефициент по двустранния фонд на програмно ниво. Разходите, извършени от други допустими бенефициенти по двустранния фонд, се верифицират от ПО или от външен верификатор, с който ПО е сключил договор.

Член 8 – Докладване на ниво програма

- 8.1. Междинни финансови отчети
 - 8.1.1. Програмният оператор изготвя и представя на Сертифициращия орган (СО) междинни финансови отчети на английски език, в следните срокове:

- на или преди 25 февруари за междинни финансови отчети, които подлежат на изпращане към Комитета на Финансовия механизъм на или преди 15 март;
 - на или преди 25 август за междинни финансови отчети, които подлежат на изпращане към Комитета на Финансовия механизъм на или преди 15 септември.
- 8.1.2. В докладите се включват разходи, извършени през съответния отчетен период и разходи, планирани за следващия отчетен период.
- 8.1.3. Ако неспазването на горепосочените срокове се дължи на забавяне от страна на Програмния оператор, което от своя страна би довело до забавяне на предоставянето на прогнозирания финансов ресурс от страна на ОФМ, то ПО се задължава да осигури необходимия финансов ресурс за срока на забавянето.
- 8.1.4. В случай, че в рамките на процеса по сертификация на разходите СО не придобие необходимата увереност, за да сертифицира към ОФМ разходи, верифицирани и включени от програмния оператор в междинен финансов доклад, СО има право да върне доклада или да изиска неговата корекция, като посочи обосновка за взетото решение.
- 8.1.5. В случай, че СО установи съществени и/или системни пропуски в системата за управление и контрол на програмата, СО има право да прекрати отпуснати на програмния оператор лимити за разплащане.

8.2. Годишен доклад

Програмният оператор изготвя и представя на Националното координационно звено годишен доклад за изпълнение на програмата съгласно чл. 6.11 от Регламента в срок до 15 януари на всяка календарна година. НКЗ трябва да предостави коментари и предложения по доклада в срок до 10 работни дни. Програмният оператор следва да представи ревизиран вариант на доклада на НКЗ и на Комитета на Финансовия механизъм в срок до 15 февруари на съответната календарна година.

8.3. Финален доклад по програмата

- 8.3.1. Програмният оператор трябва да представи на НКЗ работен вариант на Финален доклад за коментари в срок от два месеца след приключване на последния проект по програмата, но не по-късно от 28 февруари 2025 г. НКЗ трябва да даде своите коментари по доклада в срок от 10 работни дни.
- 8.3.2. Ревизиран вариант на Финалния доклад трябва да бъде представен на СО за сертифициране на финансовия анекс към доклада с копие до НКЗ, не по-късно от 20 календарни дни преди крайния срок за представяне на доклада на Комитета на Финансовия механизъм, както е посочено в чл. 6.12.2 от Регламента (четири месеца след изтичане на крайната дата на допустимост на разходите за управление по програмата).

8.4. Стратегически доклад

Програмният оператор трябва да представи информация, необходима на НКЗ за изготвяне на Стратегическия доклад, съгласно чл. 2.6 от Регламента.

8.5. Други отчети.

- 8.5.1. Програмният оператор изготвя и представя справки за напредъка в изпълнението на програмата при поискване от Националното координационно звено, както и за провеждане на редовни срещи за проследяване на напредъка по програмата.

8.5.2. Програмният оператор следва да представи и всяка друга информация относно напредъка по програмата при поискване от Офиса на ФМ, Националното координационно звено, Сертифициращия орган, Одитния орган или др. оторизирана институция в указаните срокове.

Член 9 – Плащания

- 9.1. Програмният оператор следва да осигури одитна пътека за проследяване на разходването на средствата по безвъзмездната финансова помощ, вкл. националното съфинансиране, на аналитично ниво на сметката, открита за целите на програмата.
- 9.2. Плащанията по програмата се превеждат по посочената банкова сметка на Програмния оператор под формата на авансово плащане, междинни плащания и окончателно плащане.
- 9.3. Плащанията към бенефициентите по конкретни проекти могат да бъдат под формата на авансови плащания, междинни плащания и окончателни плащания. Размерът на авансовите плащания и схемата за междинните плащания с е уреден в Анекс II - Оперативни правила.
- 9.4. Плащанията се извършват от Сертифициращия орган на посочената банкова сметка на Програмния оператор въз основа на одобрени междинни отчети в срок от 15 работни дни след получаване на съответния трансфер от Офиса на ФМ.

Член 10 – Наблюдение/оценка

- 10.1. Наблюдение/оценка на ниво програма
 - 10.1.1. Програмният оператор подлежи на наблюдение/оценка по време на и във връзка с изпълнение на програмата от страна на следните институции: НКЗ, Комитета на Финансовия механизъм, Офиса на Финансовия механизъм, Сертифициращия орган и упълномощени от тях организации.
 - 10.1.2. За целите на наблюдението/оценката Програмният оператор е задължен да предоставя на НКЗ, Офиса на ФМ, Сертифициращия орган, както и на всяка упълномощена от тях организация, пълен достъп до информацията, документацията и помещенията, в които се осъществяват дейностите, финансирани по програмата при спазване на съответните ограничения съобразно националното законодателство.
 - 10.1.3. Програмният оператор следва да предприеме мерки, които да гарантират, че бенефициентите по проектите ще осигурят пълен достъп до информацията, документацията и помещенията, в които се осъществяват дейностите, финансирани по съответните проекти при спазване на съответните ограничения съобразно националното законодателство.
 - 10.1.4. Програмният оператор е длъжен да предоставя достъп на външни експерти, наети от горепосочените институции, като ще бъде уведомен за планирания мониторинг не по-късно от 2 седмици преди планираната начална дата на посещението. По изключение ОФМ, НКЗ и Сертифициращия орган могат да извършват наблюдение без предварително предупреждение.
- 10.2. Наблюдение от страна на ПО

Мониторингът се осъществява съгласно правилата и процедурите, подробно описани в Системите за управление и контрол на програмата, като включва: редовни проверки на докладите относно изпълнението на проектите, подавани от бенефициентите, проверки на място при бенефициентите, както и на мястото, на което се изпълняват проектите с оглед да бъде потвърдено изпълнението на дейностите и постигане на целите на програмата/проектите.

Член 11 – Промяна на програмата

- 11.1. Всяка промяна на програмата изисква предварително писмено одобрение от страна на Комитета на Финансовия механизъм в съответствие с чл. 6.9 от Регламента.
- 11.2. Програмният оператор следва да опише и обоснове исканата промяна, както и нейното въздействие върху финансовата част на програмата, оценка на риска, продуктите и резултатите.
- 11.3. Искането за промяна се изпраща на ръководителя на Националното координационно звено.
- 11.4. При наличие на съмнения дали дадена промяна изисква одобрение от Комитета на Финансовия механизъм, Националното координационно звено следва да се консултира предварително с Комитета на Финансовия механизъм.
- 11.5. Националното координационно звено изразява съгласие с промяната преди изпращането ѝ на Комитета на Финансовия механизъм.

Член 12 – Одит

- 12.1. Програмният оператор подлежи на одит по време на и във връзка с изпълнение на програмата от страна на следните институции: Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, Сметна палата, Комитета на Финансовия механизъм, Офиса на генералния одитор на Норвегия или техни представители.
- 12.2. Одит ще бъде осъществяван в офиса на Програмния оператор и/или на мястото на изпълнение на проектите.
- 12.3. Във връзка с осъществявания одит от посочените по-горе институции Програмният оператор е длъжен да осигури пълен достъп до информацията, документацията и помещенията, свързани с изпълнението на проектите по програмата, като достъпът се осигурява при спазване на съответните ограничения съобразно националното законодателство.
- 12.4. Програмният оператор е задължен да информира НКЗ за всички одити, за резултатите от одитите и предложените корективни мерки. Програмният оператор следва да задължи бенефициентите по проектите да му предоставят информация за всички проверки, извършвани по проектите. Програмният оператор следва да представи на НКЗ и на СО в рамките на 5 работни дни от получаването им одитните доклади от извършени одитни проверки по програмата.
- 12.5. Програмният оператор е задължен да информира за предприетите корективни мерки и за тяхното изпълнение институцията, която е извършила одита, като информацията бъде изпратена с копие и до НКЗ.

Член 13 – Архив

Съгласно чл. 9.8 от Регламента Програмният оператор е длъжен да съхранява всички документи, свързани с изпълнението на програмата за период от минимум три години от датата на одобрението на финалния доклад на програмата от Комитета на Финансовия механизъм.

Член 14 – Информация и публичност

- 14.1. Програмният оператор предприема необходимите мерки за изпълнение на Комуникационния план по съответната програма с цел гарантиране на спазване на изискванията за информираност и публичност.
- 14.2. Програмният оператор определя служител по информация и публичност, който координира бъдещите стъпки за изпълнение на изискванията за информация и публичност с НКЗ, включително чрез участие в различни дискуссионни формати, работни срещи и др. форми на сътрудничество.
- 14.3. Програмният оператор определя поне един служител, който следва да актуализира раздела за съответната програма в Единния информационен портала на финансовите механизми. Определените служители актуализират своевременно информацията на български и английски език за съответната програма и координират работата си със съответните служители в НКЗ.
- 14.4. Програмният оператор информира НКЗ най-малко две седмици предварително за планирани публични събития на програмно и проектно ниво, като публикува информация и снимки на Единния информационен портал на финансовите механизми.
- 14.5. Програмният оператор предоставя на НКЗ бройки от всички рекламни материали и продукти, създадени в рамките на програмата и подкрепените от нея проекти.
- 14.6. Програмният оператор оказва съдействие на НКЗ за организирането и провеждането на посещения на място на проекти, презентации и информация за всички подкрепени проекти, организация на откриваща и закриваща конференция и други публични събития, съгласно Комуникационния план на НКЗ. Програмният оператор следва да осигури необходимото съдействие от страна на бенефициентите, във връзка с провеждането на посочените събития.

Член 15 – Забрана за използването на други източници на безвъзмездна финансова помощ (двойно финансиране)

Програмният оператор гарантира, че дейностите, предложени за финансиране с безвъзмездна финансова помощ по ФМ на ЕИП, не са финансирани от други финансови източници, в т.ч. държавен бюджет, Европейските структурни и инвестиционни фондове, програми финансирани от ЕС или други донорски програми, като за целта въвежда надеждни контролни механизми, които осигуряват предотвратяването, установяването и коригирането на случаи на двойно финансиране по програмата.

Член 16 – Докладване на нередности

- 16.1. Програмният оператор е задължен незабавно да информира Националното координационно звено за всички предполагаеми и/или действителни случаи на нередности, открити във връзка с изпълнението на програмата.

- 16.2. Програмният оператор определя служител, отговорен за докладването на нередности.
- 16.3. Програмният оператор представя доклад за нередностите на тримесечен период, в срок от един месец от изтичане на съответното тримесечие, както и доклади за проследяване на вече докладвани нередности, до окончателното им закриване от Офиса на Финансовия механизъм. Докладите за нередности включват всички предполагаеми и/или действителни случаи за нередности през съответния период.
- 16.4. Служителят по нередностите на Програмния оператор трябва да поддържа регистър на всички случаи на нередности и всички сигнали за нередности, като при поискване предоставя информация на Националното координационно звено, Сертифициращия орган, Одитния орган, Офиса на ФМ или други оправомощени институции.
- 16.5. В случай на получени сигнали за нередности от страните-донори или НКЗ, Програмният оператор следва да представя на НКЗ изисканата информация, като при необходимост извършва проверки на място.

Член 17 – Финансови корекции

- 17.1. В случаи на установени от програмният оператор нередности програмният оператор следва да изготви обосновани предложения за налагане на финансови корекции, след извършване на подробно проучване и оценка.
- 17.2. При определяне на конкретния размер на финансовата корекция програмният оператор използва като референция Насоките за определяне на финансови корекции, които да бъдат извършвани от Европейската комисия, спрямо разходите, финансирани от ЕС съгласно принципа на споделено управление, за несъответствие с правилата на обществени поръчки, одобрени с Решение С (2013) 9527 от 19.12.2013 г., като се отчитат спецификите на Регламента за изпълнение на НФМ.
- 17.3. При необходимост преди регистрирането на нередност и определяне на размера на финансовите корекции, финансовите корекции може да бъдат предварително съгласувани с Националното координационно звено. Преди налагането на финансовата корекция следва да бъде дадена възможност на бенефициента по съответния проект да представи становище във връзка с предложената корекция.
- 17.4. Програмният оператор е отговорен за своевременното подаване на информация за целите на счетоводното отчитане към Сертифициращия орган в случаите на нередности с финансово отражение, в съответствие със Системите за управление и контрол на национално ниво.

Член 18 – Временно прекратяване на плащанията

- 18.1. Комитетът на финансовия механизъм може да вземе решение за временно прекратяване на плащанията по безвъзмездната финансова помощ в съответствие с раздел 13 от Регламента.
- 18.2. Програмният оператор има право да представи на НКЗ документи или други доказателства, както и свое становище, преди вземането на окончателно решение за спиране на плащанията, както и да изпрати искане чрез НКЗ до Комитета на Финансовия механизъм да преразгледа решението си за спиране на плащанията.

- 18.3. НКЗ уведомява Програмният оператор относно взетото решение веднага, след като е получено уведомление от Комитета на Финансовия механизъм.
- 18.4. НКЗ следва да информира редовно Програмният оператор относно резултатите от процедурите и консултациите, проведени между НКЗ и Комитета на Финансовия механизъм във връзка с решението за спиране на плащанията.

Член 19 – Възстановяване на средства

- 19.1. Националното координационно звено има право да поиска възстановяване на средства от Програмния оператор в случаите, в които е взето такова решение от Комитета на Финансовия механизъм или когато е взето решение за това на национално ниво.
- 19.2. Програмният оператор следва официално да поиска от бенефициентите да възстановят сумите по всички регистрирани нередности и/или неправомерно изплатени суми. ПО може да приспадне неправомерно платена сума, включително и лихвата, от последващите допустими плащания по проектите. Сумите по регистрирани нередности и/или неправомерно изплатени суми следва да бъдат възстановявани от бенефициентите в рамките на срока за доброволно възстановяване – 14 дни от получаване на поканата за доброволно възстановяване, изпратена от програмния оператор. В случай, че изискването за възстановяване на дължимите суми не бъде изпълнено в указания срок, програмният оператор следва да начислява и изисква лихва за просрочие.
- 19.3. В случай на нередности и/или неправомерно изплатени суми, когато същите не се дължат на пропуск от страна на бенефициента и не подлежат на възстановяване от него, програмният оператор възстановява на Сертифициращия орган от бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити, в чиято структура е програмният оператор, неправомерно изплатените суми с източник извънбюджетната сметка на Сертифициращия орган.
- 19.4. В случай, когато бенефициентът не възстанови сумата в рамките на посочения краен срок, ПО е длъжен да уведоми Националната агенция за приходите относно предприемането на действия за събиране на вземанията в съответствие с приложимата процедура в националното законодателство.
- 19.5. В случай, когато бенефициентът възстанови дължимата сума, програмният оператор трябва да представи на Националното координационно звено и Сертифициращия орган писмена информация за възстановените суми.

Член 20 – Отговорност

Програмният оператор гарантира и потвърждава верността на документите и информацията, въз основа, на която е изготвено програмното споразумение, както и отговаря за контрола, изпълнението, приключването или действието на програмата и проектите, финансирани по нея.

Член 21 – Разрешаване на спорове

Страните ще решават споровете, възникнали при или по повод изпълнението на настоящото споразумение или свързани с неговото тълкуване, недействителност, неизпълнение или прекратяване, по взаимно съгласие.

Член 22 – Прекратяване на споразумението

- 22.1. НКЗ може да прекрати настоящото споразумение в случай, че бъде прекратено програмното споразумение между Комитета на Финансовия механизъм и НКЗ.
- 22.2. Настоящото споразумение може да бъде прекратено със съвместно решение или в резултат на обстоятелства, които правят невъзможно по-нататъшното изпълнение на дейностите и целите на програмата.

Член 23 – Информация за контакти

Цялата писмена кореспонденция, свързана с програмата, следва да съдържа наименованието на програмата. Кореспонденцията се води от Ръководителя на Програмния оператор или упълномощено от него лице и Ръководителя на НКЗ или упълномощено от него лице и се осъществява по един от следните начини:

- електронно – на посочен от НКЗ електронен адрес;
- на хартиен и електронен носител – на следния адрес:

Национално координационно звено по ФМ на ЕИП
Дирекция „Централно координационно звено“
Министерски съвет
Бул. „Александър Дондуков“ № 1, София 1594
България

За Програмния оператор

Дирекция „Координация по въпросите на ЕС и международно сътрудничество“
Министерство на околната среда и водите
Бул. „Мария Луиза“ №22, София 1000
България

Член 24 – Заключителни разпоредби

- 24.1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която е подписано от последната от страните.
- 24.2. Споразумението се изготвя в четири оригинала, три от които са за НКЗ, а един – за Програмния оператор.
- 24.3. Споразумението е в сила за 5-годишен период от датата на одобрение на финалния доклад по програмата.
- 24.4. Следните приложения са неразделна част на споразумението:
 - 24.4.1. Програмно споразумение между Комитета на Финансовия механизъм и НКЗ за финансирането на програмата;
 - 24.4.2. Анекс I към Програмното споразумение;

24.4.3. Анекс II: Оперативни правила към програмното споразумение.

РЪКОВОДИТЕЛ НА НКЗ:

ИВАН ИВАНОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„ЦЕНТРАЛНО КООРДИНАЦИОННО
ЗВЕНО“
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ГР. СОФИЯ

ДАТА: 04.07.2018г.

РЪКОВОДИТЕЛ НА ПРОГРАМНИЯ
ОПЕРАТОР:

СИЛВИЯ РАНГЕЛОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„КООРДИНАЦИЯ ПО ВЪПРОСИТЕ НА
ЕС И МЕЖДУНАРОДНОТО
СЪТРУДНИЧЕСТВО“
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ

ГР. СОФИЯ

ДАТА: 10.07.2018г.

EEA Financial Mechanism 2014-2021

PROGRAMME AGREEMENT

between

The Financial Mechanism Committee
established by Iceland, Liechtenstein and Norway

and.

The Central Coordination Unit Directorate, Council of Ministers,
hereinafter referred to as the “National Focal Point”,
representing the Republic of Bulgaria,
hereinafter referred to as the “Beneficiary State”

together hereinafter referred to as the “Parties”

for the financing of the Programme “Environment protection and climate change”

hereinafter referred to as the “Programme”

Chapter 1

Scope, Legal Framework, and Definitions

Article 1.1 **Scope**

This programme agreement between the Financial Mechanism Committee (hereinafter referred to as the FMC) and the National Focal Point lays down the rights and obligations of the Parties regarding the implementation of the Programme and the financial contribution from the EEA Financial Mechanism 2014-2021 to the Programme.

Article 1.2 **Legal Framework**

1. This programme agreement shall be read in conjunction with the following documents which, together with this programme agreement, constitute the legal framework of the EEA Financial Mechanism 2014-2021:

- (a) Protocol 38c to the EEA Agreement on the EEA Financial Mechanism 2014-2021;
- (b) the Regulation on the implementation of the EEA Financial Mechanism 2014-2021 (hereinafter referred to as the “Regulation”) issued by the Donor States in accordance with Article 10(5) of Protocol 38c;
- (c) the Memorandum of Understanding on the Implementation of the EEA Financial Mechanism 2014-2021 (hereinafter referred to as the “MoU”), entered into between the Donor States and the Beneficiary State; and
- (d) any guidelines adopted by the FMC in accordance with the Regulation.

2. In case of an inconsistency between this programme agreement and the Regulation, the Regulation shall prevail.

3. The legal framework is binding for the Parties. An act or omission by a Party to this programme agreement that is incompatible with

the legal framework constitutes a breach of this programme agreement by that Party.

Article 1.3 **Definitions**

Terms used and institutions and documents referred to in this programme agreement shall be understood in accordance with the Regulation, in particular Article 1.6 thereof, and the legal framework referred to in Article 1.2 of this programme agreement.

Article 1.4 **Annexes and hierarchy of documents**

1. Annexes attached hereto form an integral part of this programme agreement. Any reference to this programme agreement includes a reference to its annexes unless otherwise stated or clear from the context.

2. The provisions of the annexes shall be interpreted in a manner consistent with this programme agreement. Should the meaning of any provision of the said annexes, so interpreted, remain inconsistent with this programme agreement, the provisions of the annexes shall prevail, provided that these provisions are compatible with the Regulation.

3. Commitments, statements and guarantees, explicit as well as implicit, made in the preparation of the programme are binding for the National Focal Point and the Programme Operator unless otherwise explicitly stipulated in the annexes to this programme agreement.

Chapter 2 The Programme

Article 2.1 Co-operation

1. The Parties shall take all appropriate and necessary measures to ensure fulfilment of the obligations and objectives arising out of this programme agreement.
2. The Parties agree to provide all information necessary for the good functioning of this programme agreement and to apply the principles of implementation as set out in the Regulation.
3. The Parties shall promptly inform each other of any circumstances that interfere or threaten to interfere with the successful implementation of the Programme.
4. In executing this programme agreement the Parties declare to counteract corrupt practices. Further, they declare not to accept, either directly or indirectly, any kind of offer, gift, payments or benefits which would or could be construed as illegal or corrupt practice. The Parties shall immediately inform each other of any indication of corruption or misuse of resources related to this programme agreement.

Article 2.2

Main responsibilities of the Parties

1. The National Focal Point is responsible and accountable for the overall management of the EEA Financial Mechanism 2014-2021 in the Beneficiary State and for the full and correct implementation of this programme agreement. In particular, the National Focal Point undertakes to:
 - (a) comply with its obligations stipulated in the Regulation and this programme agreement;
 - (b) ensure that the Certifying Authority, the Audit Authority, the Irregularities Authority and the Programme Operator properly perform

the tasks assigned to them in the Regulation, this programme agreement and the programme implementation agreement;

(c) take all necessary steps to ensure that the Programme Operator is fully committed and able to implement and manage the Programme;

(d) take the necessary measures to remedy irregularities in the implementation of the Programme and ensure that the Programme Operator takes appropriate measures to remedy irregularities in Projects within the Programme, including measures to recover misspent funds;

(e) make all the necessary and appropriate arrangements in order to strengthen or change the way the Programme is managed.

2. The FMC shall, subject to the rules stipulated in the legal framework referred to in Article 1.2 of this programme agreement, make available to the Beneficiary State a financial contribution (hereinafter referred to as “the programme grant”) to be used exclusively to finance the eligible cost of the Programme.

Article 2.3

Objective and outcomes of the Programme

1. This programme agreement sets out the objective, outcome(s), outputs, indicators and targets for the Programme.
2. The National Focal Point shall ensure that the Programme Operator implements and completes the Programme in accordance with the objective, outcome(s), outputs, indicators and targets set for the Programme.

Article 2.4
Programme grant

1. The maximum amount of the programme grant, the programme grant rate, and the estimated eligible cost of the Programme shall be as specified in this programme agreement.
2. In case the Programme is also supported by the Norwegian Financial Mechanism, this programme agreement shall be interpreted in conjunction with the agreement regulating that support.
3. The financial plan annexed to this programme agreement shall:
 - (a) contain a breakdown between the Programme's budget headings;
 - (b) indicate the agreed advance payment, if any.
4. The management cost of the Programme Operator shall not exceed the amount specified in this programme agreement.

Article 2.5
Special conditions and programme specific rules

1. This programme agreement shall list any conditions set by the FMC with reference to paragraph 2 of Article 6.3 of the Regulation. The National Focal Point shall ensure compliance with these conditions and take the necessary steps to ensure their fulfilment.
2. The National Focal Point shall ensure compliance with any other programme specific rules laid down in this programme agreement.

Article 2.6
Programme implementation agreement

With reference to Article 6.8 of the Regulation and without prejudice to paragraph 2 thereof, the National Focal Point shall, before any payment is made to the Programme, sign a programme implementation agreement with the

Programme Operator. The National Focal Point shall notify the FMC of such signing.

Article 2.7
Reporting

The National Focal Point shall ensure that the Programme Operator provides financial reports, annual programme reports and a final programme report in accordance with Chapter 9 and Articles 6.11 and 6.12 of the Regulation as well as statistical reporting in accordance with guidelines adopted by the FMC.

Article 2.8
External monitoring

The external monitoring and audit referred to in Articles 11.1, 11.2, 11.3 and 11.4 of the Regulation shall not in any way relieve the National Focal Point or the Programme Operator of their obligations under the legal framework regarding monitoring of the Programme and/or its projects, financial control and audit.

Article 2.9
Modification of the Programme

1. Unless otherwise explicitly stipulated in this programme agreement, any modification of the Programme is subject to prior approval by the FMC.
2. Programme specific exceptions from paragraph 1, if any, are set in the annexes to this programme agreement.
3. Expenditures incurred in breach of this article are not eligible.
4. Should there be a doubt as to whether the proposed modifications require approval by the FMC, the National Focal Point shall consult the FMC before such modifications take effect.

5. Requests for modifications shall be submitted and assessed in accordance with Article 6.9 of the Regulation.

Article 2.10
Communication

1. All communication to the FMC regarding this programme agreement shall take place in English and be directed to the Financial Mechanism Office (hereinafter referred to as the FMO), which represents the FMC towards the National Focal Point and the Programme Operator in relation to the implementation of the Programme.

2. To the extent that original documents are not available in the English language, the documents shall be accompanied by full and accurate translations into English. The National Focal Point shall bear the responsibility for the accuracy of the translation that it provides and the possible consequences that might arise from any inaccurate translations.

Article 2.11
Contact information

1. The contact information of the Programme Operator is as specified in this programme agreement.

2. The contact information for the FMC and the Financial Mechanism Office are:

Financial Mechanism Office

Att: Director

EFTA Secretariat

Rue Joseph II, 12-16

1000 Brussels

Telephone: +32 (0)2 286 1701

Telefax (general): +32 (0)2 211 1889

E-mail: fmo@efta.int

3. Changes of or corrections to the contact information referred to in this article shall be

given in writing without undue delay by the Parties to this programme agreement.

Article 2.12
Representations and Warranties

1. This programme agreement and the awarding of the programme grant is based on information provided by, through, or on behalf of the National Focal Point to the FMC prior to the signing of this programme agreement.

2. The National Focal Point represents and warrants that the information provided by, through, or on behalf of the National Focal Point, in connection with the implementation or conclusion of this programme agreement are authentic, accurate and complete.

Chapter 3
Projects

Article 3.1

Selection of projects and award of grants

1. The National Focal Point shall ensure that the Programme Operator selects projects in accordance with Chapter 7 of the Regulation and this programme agreement.

2. Eligibility of project promoters and project partners is stipulated in Article 7.2 of the Regulation and, in accordance with paragraph 4 thereof, subject only to the limitations stipulated in this programme agreement.

3. Pre-defined projects shall be outlined in this programme agreement.

4. The National Focal Point shall take proactive steps to ensure that the Programme Operator complies fully with Article 7.5 of the Regulation.

Article 3.2
Project contract

1. For each approved project a project contract shall be concluded between the Programme Operator and the Project Promoter.
2. In cases where a project contract cannot, due to provisions in the national legislation, be made between the Programme Operator and the Project Promoter, the Beneficiary State may instead issue a legislative or administrative act of similar effect and content.
3. The content and form of the project contract shall comply with Article 7.6 of the Regulation.
4. The National Focal Point shall ensure that the obligations of the Project Promoter under the project contract are valid and enforceable under the applicable law of the Beneficiary State.

Article 3.3

Project partners and partnership agreements

1. A project may be implemented in a partnership between the Project Promoter and project partners as defined in paragraph 1(w) of Article 1.6 of the Regulation. If a project is implemented in such a partnership, the Project Promoter shall sign a partnership agreement with the project partners with the content and in the form stipulated in Article 7.7 of the Regulation.
2. The partnership agreement shall be in English if one of the parties to the agreement is an entity from the Donor States.
3. The eligibility of expenditures incurred by a project partner is subject to the same limitations as would apply if the expenditures were incurred by the Project Promoter.
4. The creation and implementation of the relationship between the Project Promoter and the project partner shall comply with the applicable national and European Union law on

public procurement as well as Article 8.15 of the Regulation.

5. The National Focal Point shall ensure that the Programme Operator verifies that the partnership agreement complies with this article. A draft partnership agreement or letter of intent shall be submitted to the Programme Operator before the signing of the project contract.

Chapter 4
Finance

Article 4.1

Eligible expenditures

1. Subject to Article 8.7 of the Regulation, eligible expenditures of this Programme are:
 - (a) management costs of the Programme Operator in accordance with the detailed budget in the financial plan;
 - (b) payments to projects within this Programme in accordance with the Regulation, this programme agreement and the project contract.
2. Eligible expenditures of projects are those actually incurred by the Project Promoter or project partners, meet the criteria set in Article 8.2 of the Regulation and fall within the categories and fulfil the conditions of direct eligible expenditure set in Article 8.3 of the Regulation, the conditions regarding the use of standard scales of unit costs set in Article 8.4 of the Regulation as well as indirect costs in accordance with Article 8.5 of the Regulation.
3. The first date of eligibility of expenditures in projects shall be set in the project contract in accordance with Article 8.13 of the Regulation. The first date of eligibility of any pre-defined projects shall be no earlier than the date on which the National Focal Point notifies the FMC of a positive appraisal of the pre-defined projects by the Programme Operator in accordance with paragraph 3 of Article 6.5 of the Regulation.

4. The maximum eligible costs of the categories referred to in paragraph 1 are set in this programme agreement. Programme specific rules on the eligibility of expenditure set in this programme agreement shall be complied with.

Article 4.2
Proof of expenditure

Costs incurred by Programme Operators, Project Promoters and project partners shall be supported by documentary evidence as required in Article 8.12 of the Regulation.

Article 4.3
Payments

1. Payments to the Programme shall be made when all relevant conditions for payments stipulated in this programme agreement and the Regulation have been fulfilled.
2. Payments to the Programme shall take the form of an advance payment, interim payments and payment of the final balance and shall be made in accordance with Articles 9.2, 9.3 and 9.4 of the Regulation.
3. Payments of the project grant to the Project Promoters may take the form of advance payments, interim payments and payments of the final balance. The level of advance payments and their off-set mechanism is set in this programme agreement.
4. The National Focal Point shall ensure that payments are transferred in accordance with paragraph 2 of Article 9.1 of the Regulation.
5. Chapter 9 of the Regulation shall apply to all aspects related to payments, including currency exchange rules and handling of interests on bank accounts.

Article 4.4
Transparency and availability of documents

The National Focal Point shall ensure an audit trail for financial contributions from the EEA Financial Mechanism 2014-2021 to the Programme in accordance with Article 9.8 of the Regulation.

Article 4.5
Irregularities, suspension and reimbursements

The FMC has the right to make use of the remedies provided in the Regulation, in particular Chapter 13 thereof. The National Focal Point has a duty to take all necessary measures to ensure that the provisions in Chapter 12 and 13 of the Regulation regarding irregularities, suspension of payments, financial corrections and reimbursement are complied with.

Chapter 5
Final provisions

Article 5.1
Dispute settlement

1. The Parties waive their rights to bring any dispute related to the programme agreement before any national or international court, and agree to settle such a dispute in an amicable manner.
2. If a demand for reimbursement to the FMC is not complied with by the Beneficiary State, or a dispute related to a demand for reimbursement arises that cannot be solved in accordance with paragraph 1, the Parties may bring the dispute before Oslo Tingrett.

Article 5.2
Termination

1. The FMC may, after consultation with the National Focal Point, terminate this programme agreement if:

(a) a general suspension decision according to Article 13.6 of the Regulation or a decision to suspend payments according to paragraph 1(h) of Article 13.1 of the Regulation has not been lifted within 6 months of such a decision;

(b) a suspension of payments according to Article 13.1 of the Regulation, other than under paragraph 1(h), has not been lifted within one year of such a decision;

(c) a request for reimbursement according to Article 13.2 of the Regulation has not been complied with within one year from such a decision;

(d) the Programme Operator becomes bankrupt, is deemed to be insolvent, or declares that it does not have the financial capacity to continue with the implementation of the Programme; or

(e) the Programme Operator has, in the opinion of the FMC, been engaged in corruption, fraud or similar activities or has not taken the appropriate measures to detect or prevent such activities or, if they have occurred, nullify their effects.

2. This programme agreement can be terminated by mutual agreement between the Parties.

3. Termination does not affect the right of the Parties to make use of the dispute settlement mechanism referred to in Article 5.1 or the right of the FMC to make use of the remedies provided in Chapter 13 of the Regulation.

Article 5.3

Waiver of responsibility

1. Any appraisal of the Programme undertaken before or after its approval by the FMC, does not in any way diminish the responsibility of the National Focal Point and the Programme Operator to verify and confirm the correctness of the documents and information forming the basis of the programme agreement.

2. Nothing contained in the programme agreement shall be construed as imposing upon the FMC or the FMO any responsibility of any kind for the supervision, execution, completion, or operation of the Programme or its projects.

3. The FMC does not assume any risk or responsibility whatsoever for any damages, injuries, or other possible adverse effects caused by the Programme or its projects including, but not limited to inconsistencies in the planning of the Programme or its projects, other project(s) that might affect it or that it might affect, or public discontent. It is the full and sole responsibility of the National Focal Point and the Programme Operator to satisfactorily address such issues.

4. Neither the National Focal Point, the Programme Operator, entities involved in the implementation of projects, nor any other party shall have recourse to the FMC for further financial support or assistance to the Programme in whatsoever form over and above what has been provided for in the programme agreement.

5. Neither the European Free Trade Association, its Secretariat, including the FMO, its officials or employees, nor the FMC, its members or alternate members, nor the EFTA States, can be held liable for any damages or injuries of whatever nature sustained by the National Focal Point or the Beneficiary State, the Programme Operator, Project Promoters or any other third person, in connection, be it direct or indirect, with this programme agreement.

6. Nothing in this programme agreement shall be construed as a waiver of diplomatic immunities and privileges awarded to the European Free Trade Association, its assets, officials or employees.

Article 5.4

Entry into force and duration

1. This programme agreement shall enter into force on the date of the last signature of the Parties.

2. This programme agreement shall remain in force until five years have elapsed after the date of the acceptance of the final programme report.

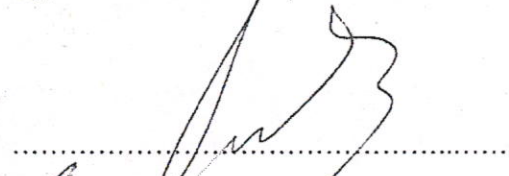
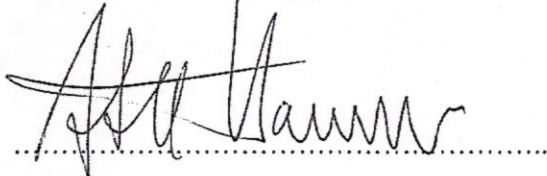
This programme agreement is drawn up in two originals in the English language.

For the FMC

For the National Focal Point

Signed in Sofia on 10 April 2018

Signed in Sofia on 10 April 2018

Atle Hamar

Ivan Ivanov

State Secretary

Head of NFP/Director of Central Coordination

Ministry of Climate and Environment, Norway

Unit Directorate, Council of Ministers

Annex I

Programme Operator and Partners	
Programme Operator:	Ministry of Environment and Water
Donor Programme Partner:	Norwegian Environment Agency (NEA)
IPO:	N/A
Other Programme Partners(s):	N/A

Programme Objective	Improved environmental status in ecosystems and reduced adverse effects of pollution and other human activities
---------------------	---

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
PA11	Outcome 1	<i>Monetary valuation system for all Bulgarian ecosystems developed</i>	Number of institutions using valuation system ¹	Number	Project Promoters records	Annually (in the APR)	0	N/A	3
	Output 1.1	<i>Methods developed for natural capital valuation in the nine types of ecosystems</i>	Number of ecosystems with an agreed methodology in place	Number	Project Promoters records	Semi-annually ²	0	N/A	9
	Output 1.2	<i>National guidance document on integration of natural capital in decision making processes developed</i>	Guidance documents developed	Binary	Copy of the documents	Semi-annually	No	N/A	Yes

¹ Relevant ministries and state agencies/directorates.

² In the APR and September IFR.

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
	Output 1.3	<i>Awareness raising of the new valuation system for all ecosystems among national, regional and local authorities conducted</i>	Number of authorities reached by the campaigns	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	300
			Number of awareness raising campaigns carried out	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	12
	Output 1.4	<i>Training implemented for national authorities³ on the new valuation system</i>	Number of professional staff trained (disaggregated by Gender)	Number	Project Promoters' records, Attendance sheets	Semi-annually	0	N/A	100
	Output 1.5	<i>Test models developed using natural capital valuation in business planning</i>	Number of test models developed	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	3
PA11	Outcome 2	<i>Assessment, monitoring and management system of marine waters developed</i>	Share of ecosystem monitoring professionals in the competent (or relevant) institutions who declare improved skills/competencies	Percentage	Survey results	2021, 2024	N/A	N/A	80%

³ Relevant ministries and state agencies/directorates.

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
	Output 2.1	<i>Comprehensive assessment system for Good Environmental Status developed⁴</i>	System developed	Binary	Project Promoters records	Semi-annually	No	N/A	Yes
	Output 2.2	<i>Specific measures under the Bulgarian "Programme of Measures" in competence of Black Sea Basin Directorate implemented</i>	Number of implemented measures	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	4
	Output 2.3	<i>Initial assessment implemented for Good Environmental Status definitions and targets, according to Marine Strategy Framework Directive and revised Commission Decision</i>	Initial assessment of the status of marine environment on Descriptors 1 - 11 implemented	Binary	Project Promoters records	Semi-annually	No	N/A	Yes
	Output 2.4	<i>Coordination between Bulgaria and Romania improved</i>	Number of meetings between Bulgaria and Romania on marine ecosystem management	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	8
	Output 2.5	<i>Systems developed for protection of marine environment</i>	Introduced methodology for assessment of pressure and impact from diffuse sources of pollution	Binary	Project Promoters records	Semi-annually	No	N/A	Yes

⁴ Relates to EU definition related to marine waters.

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
			(including atmospheric deposition) on marine environment						
			Number of implemented initiatives for reduction of pollution from land based sources on marine environment	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	1
	Output 2.6	<i>Education and awareness-raising campaigns conducted</i>	Number of awareness raising campaigns carried out	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	3
			Number of education campaigns developed	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	5
			Number of professional staff trained (disaggregated by Gender)	Number	Project Promoters' records, Attendance sheets	Semi-annually	0	N/A	100

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
PA11	Outcome 3	<i>Improved municipal resource management (Circular Economy)</i>	Share of waste recycled	Percentage	Country statistics	Annually (in the APR)	TBD	TBD	(+10%)
	Output 3.1	<i>Proposals for reforms and waste recycling policies on municipal level elaborated</i>	Legislative amendments on municipal level on "pay-as-you-throw" system elaborated	Number	Formal responses, acknowledgement of input to consultations, Informal feedback, Survey responses	Semi-annually	0	N/A	10
	Output 3.2	<i>Recycling/waste separation systems and equipment deployed</i>	Number of municipal recycling/waste separation schemes implemented	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	10
	Output 3.3	<i>Awareness-raising campaigns on recycling</i>	Number of awareness raising campaigns carried out	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	15
			Number of education campaign programmes	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	15

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
			Number of schools that carried out awareness/education activities	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	25
PA13	Outcome 4	<i>Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate</i>	Number of municipal staff who self-report increased competence in climate change mitigation and adaptation planning	Number	Survey results	Annually (in the APR)	0	N/A	50
			Share of population living in areas with enhanced capacity to reduce emissions and prepare for extreme weather events	Percentage	Country statistics	Annually (in the APR)	0.0%	N/A	TBD
	Output 4.1	<i>Improved capacity for planning, monitoring and implementation of climate change mitigation and adaptation measures</i>	Number of professional staff trained (disaggregated by Gender)	Number	Project Promoters' records, Attendance sheets	Semi-annually	0	N/A	100
	Output 4.2	<i>Strategic plans reviewed and assessed, and identified gaps and needed actions in eight municipalities</i>	Number of plans assessed and urban development measures/actions identified	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	8

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
	Output 4.3	<i>Pilot measures of innovative climate change mitigation and adaptation urban development systems implemented</i>	Number of municipalities which have implemented innovative urban development measures	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	8
	Output 4.4	<i>Measures for climate change mitigation and adaptation on municipal level implemented</i>	Number of municipalities which have implemented climate change mitigation or adaptation measures ⁵	Number	Project Promoters records	Semi-annually	0	N/A	10
	Output 4.5	<i>Awareness/educational campaigns on climate change</i>	Number of education campaigns carried out	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the campaign	Semi-annually	0	N/A	15
Number of people reached by the educational activities			Number	Project Promoters records, attendance sheets	Semi-annually	0	N/A	600	
Number of schools carried out awareness/education activities			Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced	Semi-annually	0	N/A	10	

⁵ Through the open call; market-ready solutions not deemed pilot or innovative measures.

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
					as part of the campaign				
Bilateral	Bilateral outcome	<i>Enhanced collaboration between Beneficiary and Donor State entities involved in the programme</i>	Level of satisfaction with the partnership (disaggregated by Beneficiary State, Donor State)	Scale 1-7	Survey results	Annually (in the APR)	TBD	TBD	≥4.5 ⁶
			Level of trust between cooperating entities in Beneficiary States and Donor States (disaggregated by Beneficiary State, Donor State)	Scale 1-7	Survey results	Annually (in the APR)	TBD	TBD	≥4.5 ⁸
			Share of cooperating organisations that apply the knowledge acquired from bilateral partnership (disaggregated by Beneficiary State, Donor State)	Percentage	Survey results	Annually (in the APR)	N/A	N/A	≥50%
	Bilateral output 1	<i>Exchange of knowledge between Bulgaria and Donor States</i>	Number of projects involving cooperation with a donor project partner	Number	Copies of contracts concluded with Project Promoters,	Semi-annually	0	N/A	10

⁶ Value is at least 4.5 on a scale of 1-7 and an increase on the baseline value. Scale is defined in the Core Indicators Guidance.

PA	Number	Expected programme results	Indicator	Unit of measurement	Source of verification	Frequency of reporting	Baseline value	Baseline year	Target value
			(disaggregated by Donor State)		Partnership agreements between Project Promoters and project partners				
	Bilateral output 2	<i>Exchanges between Norway and Bulgaria on carbon capture and storage knowledge exchange and capacity building</i>	Number of meetings/workshops carried out	Number	Project Promoters' records, Audio/video/print material produced as part of the workshop	Semi-annually	0	N/A	3
			Number of status reports on carbon capture and storage in Bulgaria issued	Number	Copy of the status report	2023 (APR)	0	N/A	1

Conditions

General

1. The National Focal Point shall ensure that the Programme Operator, prior to signing a project contract/decision/administrative act for pre-defined projects no. 1 and 2 (numbering under Section 5.1 of Annex II to the Programme Agreement), carries out an external and independent appraisal of the project in order to verify its quality and contribution to the objectives of the programme as well as compliance with EU and national legislation.
2. For predefined projects no. 1 and 2 (numbering under Section 5.1 of Annex II to the Programme Agreement), the Programme Operator's responsibilities regarding the verification of payment claims described in Article 5.6.1 e) of the Regulation, including the verification of the project outputs described in Article 5.6.1 g) of the Regulation shall be externalised and be carried out by a legal entity independent of and unrelated to the Programme Operator. The FMC shall approve the entity to be charged with these tasks prior to the first disbursement to the projects.
3. For the outcome 3 indicator "Share of waste recycled" where the baseline value is "to be determined" (TBD), the Programme Operator shall submit to the FMO for approval the baseline value, together with a description of the data collection method used, no later than three months after the finalisation of the selection of projects under the call for proposals within this outcome. The updated baseline value shall be agreed upon through a modification of the programme agreement.
4. For the outcome 4 indicator "Share of population living in areas with enhanced capacity to reduce emissions and prepare for extreme weather events", where the target value is "to be determined" (TBD), the Programme Operator shall submit to the FMO for approval the target value, together with a description of the data collection method used, no later than three months after the finalisation of the selection of projects under the call for proposals within this outcome. The target value shall be agreed upon through a modification of the programme agreement.

Pre-eligibility

No costs shall be eligible under pre-defined projects no. 1, 2 and 3 (number under Section 5.1 of Annex II to the Programme Agreement) before the detailed descriptions and budgets for the pre-defined projects, including the role and contribution of the donor project partners, have been submitted and approved by the FMC.

Pre-payment

Not applicable

Pre-completion

Not applicable

Post-completion

Not applicable

Eligibility of costs - period			
Eligibility of costs	First date	10/12/2016	31/12/2024

Grant rate and co-financing	
Programme eligible expenditure (€)	€ 15,294,118
Programme grant rate (%)	85 %
Maximum amount of Programme grant - EEA Financial Mechanism (€)	€ 13,000,000
Maximum amount of Programme grant - Norwegian Financial Mechanism (€)	€ 0
Maximum amount of Programme grant - Total (€)	€ 13,000,000

Maximum eligible costs (€) and Advance payment amount (€)								
PA	Budget heading	EEA Grants	Norway Grants	Total grant	Programme grant rate	Programme co-financing	Programme eligible expenditure	Advance payment
PM	Programme management	€ 1,030,000	€ 0	€ 1,030,000	85 %	€ 181,765	€ 1,211,765	€ 122,000
PA11	Monetary valuation system for all Bulgarian ecosystems developed	€ 1,530,042	€ 0	€ 1,530,042	85 %	€ 270,008	€ 1,800,050	€ 630,020
PA11	Assessment, monitoring and management system of marine waters developed	€ 3,145,000	€ 0	€ 3,145,000	85 %	€ 555,000	€ 3,700,000	€ 770,000
PA11	Improved municipal resource management (Circular Economy)	€ 1,812,458	€ 0	€ 1,812,458	85 %	€ 319,845	€ 2,132,303	€ 0
PA13	Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate	€ 5,482,500	€ 0	€ 5,482,500	85 %	€ 967,500	€ 6,450,000	€ 980,000
	Total	€ 13,000,000	€ 0	€ 13,000,000	85 %	€ 2,294,118	€ 15,294,118	€ 2,502,000

Retention of management costs	
Retention of management costs - percentage of the management costs	10%
Retention of management costs - planned Euro value	€ 103,000

ANNEX II- Operational rules

1. Programme summary

This Annex sets out the operational rules for the programme. The programme agreement is based on the MoU, the concept note and comments made by the FMC. Commitments, statements and guarantees, explicit as well as implicit, made in the concept note, are binding for the National Focal Point and the Programme Operator unless otherwise explicitly stipulated in the annexes to this programme agreement.

The Programme Operator is the Ministry of Environment and Water. The Norwegian Environment Agency (NEA) is Donor Programme Partner (DPP).

The programme objective, “Improved environmental status in ecosystems and reduced adverse effects of pollution and other human activities”, will be attained through four outcomes:

- Outcome 1: “Monetary valuation system for all Bulgarian ecosystems developed”
The outcome shall be supported through one pre-defined project (PDP) “Valuation and implementation of ecosystems services (VAIES)” (PDP no 1).
- Outcome 2: “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”
The outcome will be supported through one pre-defined project “SCIENCE and Information towards Regional Environmental Action for the Black Sea (SCIRENA-Black Sea)” (PDP no. 2), one call for proposals (call no. 1) and two small grant schemes (SGS): one on pilot models for marine water purification (SGS no. 1) and one for measures to reduce marine litter (SGS no. 2).
- Outcome 3: “Improved municipal resource management (Circular Economy)”
The outcome will be supported through one call for proposals (call no. 2) and one SGS (SGS no. 3).
- Outcome 4: “Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate”
The outcome will be supported through a pre-defined project “Implementation of innovative measures for mitigation and adaptation to climate change in municipalities in Bulgaria” (PDP no. 3), one call for proposals and one small grant scheme (SGS).

2. Eligibility

2.1 Eligible applicants:

The rules on eligibility of project promoters and project partners are set in Article 7.2 of the Regulation. In accordance with Article 7.2.4, the following entities shall be eligible:

	Eligible applicants (Project Promoters)	Eligible partners
<p>Call no. 1</p> <p>Outcome 2 “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”</p>	<p>Research Organisations, as defined in the EU Framework for State aid for research and development and innovation (2014/C 198/01)</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>
<p>Call no. 2</p> <p>Outcome 3 “Improved municipal resource management (Circular Economy)”</p>	<p>Municipalities</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>
<p>Call no. 3</p> <p>Outcome 4 “Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate”</p>	<p>Municipalities</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>
<p>SGS no. 2: SGS for measures to reduce marine litter</p> <p>Outcome 2 “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”</p>	<p>Municipalities</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>
<p>SGS no. 3</p> <p>Outcome 3 “Improved municipal resource management (Circular Economy)”</p>	<p>Any non-commercial public or private entity, as well as non-governmental organisations, established as a legal person in Bulgaria whose principal activity is in the educational sector as defined in the Bulgarian law for the preschool and school education</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>
<p>SGS no. 4</p> <p>Outcome 4 “Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate”</p>	<p>Any non-commercial public or private entity, as well as non-governmental organisations established as a legal person in Bulgaria whose principal activity is in the educational sector as defined in the Bulgarian law</p>	<p>In accordance with Article 7.2.2 of the Regulation</p>

	for the preschool and school education	
--	--	--

2.2 *Special rules on eligibility of costs:*

Costs are eligible in accordance with chapter 8 of the Regulation.

3. **Bilateral relations**

3.1 *Bilateral relations*

The programme shall contribute to strengthening bilateral relations between Bulgaria and the Donor States.

The programme shall contribute to the development of bilateral relations between Bulgaria and the Donor States on carbon capture and storage (CCS).

The programme shall as appropriate facilitate donor partnership projects by carrying out, *inter alia*, match-making events and activities in conjunction with launching calls for proposals, as well as by encouraging donor partnership projects in call texts.

The further use of the funds for bilateral relations allocated to the programme shall be agreed in the Cooperation Committee.

4. **Selection of projects and financial parameters**

4.1 *Open calls and availability of funds (including number of calls, duration of calls, and estimated size):*

	Indicative timing	Total available amount	Maximum/Minimum grant applied for
Call no.1 Outcome 2 “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”	Second semester 2018	€ 800,000	€ 800,000/ € 200,000
Call no. 2 Outcome 3 “Improved municipal management (Circular Economy)”	Second semester 2018	€ 1,582,303	€ 400,000/ € 200,000
Call no. 3 Outcome 4 “Increased ability of local communities to reduce	First semester 2019	€ 3,000,000	€ 500,000/€ 200,000

emissions and to adapt to the changing climate”			
SGS no. 1 Outcome 2 “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”	First semester 2019	€ 350,000	€ 150,000/ € 50,000
SGS no. 2 Outcome 2 “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”	First semester 2019	€ 350,000	€ 150,000/ € 50,000
SGS no. 3 Outcome 3 “Improved municipal management resource (Circular Economy)”	First semester 2019	€ 550,000	€ 200,000/ € 50,000
SGS no. 4 Outcome 4 “Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate”	First semester 2019	€ 650,000	€ 200,000/ € 50,000

4.2 Selection procedures:

The project evaluation and award of grants shall be in accordance with Article 7.4 of the Regulation.

The Programme Operator shall be responsible for project evaluation and for the award of grants.

The Programme Operator shall appoint an Evaluation and Selection Committee (ESC) which shall carry out the assessment, ranking and selection of project proposals. The ESC shall consist of a chairman and a secretary (representatives of the Programme Operator) without voting rights and at least three voting members, depending on the number of submitted project proposals. At least one of the voting members shall be external to the Programme Operator. The DPP, the FMC and the National Focal Point shall be invited to participate in the ESC meetings as observers.

Voting members of the ESC that come from the Programme Operator or external experts nominated by the Programme Operator shall review project proposals for compliance with administrative and eligibility criteria. Applicants whose project proposals are rejected at this stage may appeal this decision.

Each project proposal that meets the administrative and eligibility criteria shall be reviewed by two ESC members with voting rights, at least one of which shall be external to the Programme Operator. These ESC members shall separately score the project according to the selection criteria published in the call for proposals. For the purposes of ranking the projects, the average of the scores awarded by the experts shall be used. If the difference between the scores given by the two members is more than 20% of the higher score, a third expert (member of the ESC with voting rights) shall be commissioned by the

Chairman of the ESC to score the project. In such cases the average score of the two closest scores shall be used for the ranking of the projects. Assistant evaluators may be used to assess all or part of the project proposals in the case of complex technical projects and provide an expert opinion. The assistant evaluators will not score the project proposals.

Following the technical evaluation of project proposals, all members, including the observers, of the ESC shall meet to review the ranked list of project proposals. The ESC may modify the ranking of the projects in justified cases. The justification for the modifications shall be detailed in the minutes of the meeting of the ESC. If such a modification results in a project's rejection, the affected applicant shall be informed in writing about the justification for the modification. The ESC shall submit a report, including the list of the recommended projects, together with a reserve list and the list of rejected project proposals and the reason for their rejection, to the Programme Operator.

The Programme Operator shall verify that the selection process has been conducted in accordance with the Regulation and that grant award decisions comply with the rules and objectives of the programme. Following such verification, the Programme Operator shall make a decision on which projects shall be supported on the basis of the ranking list approved by the ESC. The Programme Operator may approve the report from the ESC, return the report to the ESC requesting a repetition of the evaluation process in case of a violation of the procedure that can be remedied or not approve the report when there has been a serious violation of the procedure.

The Programme Operator shall notify the applicants about the results of the selection process within a reasonable time and publicise the results.

4.3 *Project grant rate:*

Grants to all projects from the programme may be up to 100% of total eligible expenditure of the project. In the case of projects where the project promoter is an NGO or a social partner, as defined in Article 1.6 of the Regulation, the project grant rate may be up to 90% of total eligible expenditure of the project. The project grant rate shall in all cases be set at a level that complies with the State Aid rules in force and takes into account any and all other forms of public support granted to projects. Any remaining costs of the project shall be provided or obtained by the project promoter.

5. **Additional mechanisms within the Programme**

5.1 *Pre-defined projects*

There will be three pre-defined projects implemented under the programme:

1) "Valuation and implementation of ecosystems services (VAIES)"

Project Promoter: Ministry of Environment and Water

Donor project partner(s): *To be determined*

Other project partner(s): Ministry of Finance, National Statistical Institute

Programme outcome the project contributes to: "Monetary valuation system for all Bulgarian ecosystems developed"

Total maximum eligible project costs: € 1,800,050

Project grant rate: 100%

Maximum project grant amount: € 1,800,050

The project will contribute to the integration of ecosystems services in national planning, accounting and reporting.

The pre-defined project will include, *inter alia*, the following activities:

- Develop methodologies for monetary assessment of natural capital for 9 types of ecosystems;
- Develop a guide on integration of natural capital in policy making and planning for decision-makers in Bulgaria;
- Implement and promote case studies of natural capital integration in business planning, finance and accounting in selected pilot sectors;
- Organise and carry out trainings and awareness raising in natural capital accounting for national authorities.

2) “SCience and Information towards Regional ENvironmental Action for the Black Sea (SCIRENA-Black Sea)”

Project Promoter: Black Sea Basin Directorate (BSBD)

Donor project partner(s): *To be determined*

Other project partner(s): Bulgarian Academy of Sciences – Institute of Oceanology

Programme outcome the project contributes to: “Assessment, monitoring and management system of marine waters developed”

Total maximum eligible project costs: € 2,200,000

Project grant rate: 100%

Maximum project grant amount: € 2,200,000

The project will contribute to improved management of the marine ecosystems in Bulgaria.

The pre-defined project will include, *inter alia*, the following activities:

- Improve the capacity on marine environmental management through data gathering, development and implementation of methods and tools for marine monitoring and assessment, development of a comprehensive assessment system for Good Environmental Status (GES) definitions, targets, indicators, thresholds and integration approaches, and establishment and increase of national capacity in marine monitoring and assessment;
- Implement specific measures of the Bulgarian Programme of Measures (PoM);
- Incorporate the new knowledge and data obtained in the project for the development of an initial assessment (MSFD Art. 8), definitions of GES (MSFD Art. 9) and establishment of environmental targets (MSFD Art. 10);
- Promote sub regional cooperation with Romania on the implementation of the Marine Strategy Framework Directive;
- Strengthen bilateral relations between Bulgarian and Donor States maritime educational and research institutions;
- Organise and carry out trainings and awareness raising on marine water management.

3) “Implementation of innovative measures for mitigation and adaptation to climate change in municipalities in Bulgaria”

Project Promoter: National Trust Ecofund (NTEF)

Donor project partner(s): *To be determined*

Other project partner(s): Municipalities of Sofia, Plovdiv, Varna, Burgas, Kurdjali, Ruse, Stara Zagora, Sliven

Programme outcome the project contributes to: “Increased ability of local communities to reduce emissions and to adapt to the changing climate”

Total maximum eligible project costs: € 2,800,000

Project grant rate: 100%

Maximum project grant amount: € 2,800,000

The project will contribute to the local authorities' capacity to identify and implement specific measures on climate change adaptation and mitigation.

The pre-defined project will include, *inter alia*, the following activities:

- Develop and assess municipal strategic plans on climate change adaptation and mitigation;
- Exchange of experience through study visits and review of best practices and experiences in Europe with donor project partner;
- Assess the effectiveness of already implemented climate actions and identification of innovative solutions;
- Training of staff;
- Technical design and implementation of investment measures.

5.2 Financial Instruments

Not applicable

6. Programme Management

6.1 Payment flows

The Programme Operator shall ensure that payments to projects are made in a timely manner. Interim and final payments to the projects shall be based on approved project reports.

Payments of the project grant shall take the form of advance payments, interim payments and a final payment. The level of advance payment to projects shall be set out in the project contract. The maximum level of advance payment shall be linked to the project budget and duration as follows:

Project implementation duration	Advance payment	First interim payment	Second interim payment	Final payment
<12 Months	Up to 45% (up to 15%*)	Up to 25% (up to 30%*)	Up to 25% (up to 30%*)	Up to 5% (up to 25%*)
>12 Months	Up to 35% (up to 15%*)	Up to 30%	Up to 30%	Up to 5% (up to 25%*)

*Where the project promoter is a private entity.

The first advance instalment shall be paid following the signature of the project contract. Subsequent payments shall be paid after the approval of project interim reports. The final payment will be paid after approval of the final report.

An advance payment of a percentage of the total grant amount shall be paid within 1 month from the submission of a request after signature of the project contract. The interim payments shall be paid within 1 month after the approval of project interim reports.

Upon approval of the final project report a final balance payment, if applicable, shall be made within 1 month.

The approval of project interim and final reports shall take place within 2 months from the submission of the required information.

The periodicity of reporting periods, and deadlines for reporting will be further detailed in the description of the Programme Operator's management and control systems.

In case of euro-denominated contracts with entities from Donor States or with intergovernmental organizations, the Programme Operator shall transfer the amounts in euro.

6.2 Verification of payment claims

Project promoters shall submit interim and final project reports containing information on project progress and incurred expenditure.

In line with point i) of Article 5.6.2 of the Regulation incurred expenditure reported shall be subject to administrative verifications before the report is approved. Verifications to be carried out shall cover administrative, financial, technical and physical aspects of projects, as appropriate and be in accordance with the principle of proportionality.

Additionally, in line with point ii) of Article 5.6.2 of the Regulation on-the-spot verifications of projects, which may be carried out on a sample basis, shall be carried out.

The detailed procedure for verification will be further detailed in the description of the Programme Operator's management and control systems.

6.3 Monitoring and reporting

The Programme Operator shall monitor, record and report on progress towards the programme's outcomes in accordance with the provisions contained in the legal framework. The Programme Operator shall ensure that suitable and sufficient monitoring and reporting arrangements are made with the project promoters in order to enable the Programme Operator and the NFP to meet its obligations to the Donor States.

When reporting on progress achieved in Annual and Final Programme Reports, the Programme Operator shall disaggregate results achieved as appropriate and in accordance with instructions received from the FMO.

6.4 Programme administrative structures

The Programme Operator shall launch in 2018 a procurement procedure for a Small Grants Scheme operator to manage and implement the small grant schemes under this programme. Alternatively, the Programme Operator shall manage and implement the small grant schemes itself.

7. Communication

7.1 Communication

The Programme Operator shall comply with Article 3.3 of the Regulation, the Information and Communication Requirements in Annex 3 of the Regulation and the Communication plan for the programme.

8. Miscellaneous

Not applicable